

Introduktion til klinisk undervisning for SOSU-elever i psykiatrien

"Det bedste, jeg har lært, er om mennesket bag diagnosen – og en hel del om mig selv"

Social- og sundhedsassistentelev Jesper Korsholm

Klinisk undervisning i psykiatrien for social- og sundhedsassistentelever i 2. praktik

Formålet med pjecen er at hjælpe dig til at få en god start på dit praktikforløb 2 i psykiatrien. Du vil senest fire uger før praktikstart få tilsendt praktiske informationer og din arbejdsplan for de første 14 dage – der vil være telefonnummer og mail adresse til din vejleder. Du er velkommen til at henvende dig, hvis der er noget, du er i tvivl om.

Mødet med klinikstedet, sygeplejen og psykiatribrugeren

I psykiatrien skal du forvente at anvende dig selv som redskab. Der vil kun være få instrumentelle opgaver. På hospitalerne bliver psykiatribrugeren omtalt som patient og i socialpsykiatrien som borger/beboer. Forskellen er, at hospitalet er et behandlingssted og socialpsykiatrien er et bo – og værested.

Du bliver introduceret til stedets indretning, miljøterapi, værdigrundlag, opgaver og samarbejdspartnere. De fleste steder bruger man et kontaktpersonsystem og du vil da selv blive med-kontaktperson.

Mange af sygeplejeopgaverne omhandler støtte til hverdagslignende aktiviteter.

Almene sygeplejeopgaver kan også være observation af symptomer, virkning og bivirkning af medicin og grundlæggende sygepleje.

Som social- og sundhedsassistentelev skal du kunne etablere, fastholde og afslutte professionelle relationer.

Relationen mellem psykiatribrugeren og dig er helt central i psykiatrisk sygepleje. At opbygge en relation kan gøres forholdsvis hurtigt eller kan tage måneder.

Nogle psykisk syge rummer mistro og mistilid mod verden og kan have manglende sygdomsindsigt. Det er vigtigt, at kontakten mellem jer, etableres gennem en sygepleje, der bygger på respekt, accept, anerkendelse, lydhørhed, rummelighed og ligeværdighed. Derved kan opnås tillidsfulde relationer.

Du må have en vis indsigt i dine egne forudsætninger og eventuelle fordomme. En stor del af behandlingen indeholder det at være til stede – at lytte, se og være synlig i miljøet – og ikke nødvendigvis aktiv.

Kommunikation, både verbalt og nonverbalt, er et af de vigtigste redskaber i psykiatrisk sygepleje.

Mange psykiatribrugere har emotionelle kontakt- og kommunikationsproblemer, men de fleste kan opretholde en formel kontakt. Der skelnes ofte mellem uformel kommunikation (small-talk) og terapeutisk kommunikation. Sidstnævnte er en professionel kommunikationsform, der har et pleje- eller behandlingsmæssigt mål.

Du skal lære at være bevidst om kommunikative virkemidler og egne signaler, så det kan støtte dig i samtalen med psykiatribrugeren. Du må gennem empati og observation få en fornemmelse af, hvor meget kontakt brugeren kan magte og afpasse din kommunikation til situationen.

Praktiksted

Mange vil igennem livet blive berørt af psykisk sygdom enten hos pårørende, venner eller os selv. Du opfordres til, ved introduktion eller startdrøftelse at gøre din praktikvejleder opmærksom på eventuelle erfaringer, du har med psykisk sygdom.

Ved sygdom

Bliver du syg, skal du straks give din ansættende myndighed og dit praktiksted besked. Sæt dig ind i den lokale procedure for sygemelding og skaf dig telefonnummeret.

Ved længere varende fravær eller sygdom indkaldes ofte til en helhedsevaluering enten i praksis eller på social- og sundhedsskolen med deltagelse af praktikkoordinator, ansættende myndighed og eventuelt praktikvejleder/uddannelsesansvarlig fra praktiksted.

Påklædningspolitik

I psykiatrien anvendes privat tøj. Det er vigtigt, at påklædningen signalerer faglighed og professionalismisme og ikke virker forstyrrende i relationen og kommunikationen med brugeren. Der henvises til lokale retningslinjer. På hospitalerne anvendes navneskilt med minimum angivelse af stilling og navn, mens der flere steder i socialpsykiatrien ikke anvendes navneskilt.

Sikkerhed

For nogle elever er det forbundet med usikkerhed at skulle træde ind ad døren i psykiatrien. Der kan på forhånd være mange forestillinger om, hvad man kan møde. Du vil blive introduceret nærmere til praktikstedets sikkerhedsinstruktioner.

I tilfælde af konfliktsituationer, bliver du som elev ikke inddraget. Det erfarne personale tager over og elever trækker sig i disse situationer tilbage og skærmer øvrige patienter/bor-

gere. På nogle kliniksteder bærer personale og elever alarmer, så hjælp hurtigt kan tilkaldes.

Tavshedspligt

Tavshedspligten, som du er underlagt, betyder, at du ikke må viderebringe personfølsomme informationer til personer, der ikke er involveret i psykiatribrugerens pleje og behandling. Når du arbejder med skriftlige opgaver skal du anonymisere brugeren.

Medicering - hvad må du?

I følge målene for det andet praktikforløb, skal du lære at administrere medicin for de brugere, som du eventuelt bliver medkontaktperson for. Du skal også orientere dig i de lokale retningslinjer, der forefindes på praktikstedet.

Ansvars- og arbejdsskadeforsikring

Du er dækket af arbejdsstedets ansvars- og ulykkesforsikring.

Samarbejde med praktikvejlederen

Praktikvejlederen er din nærmeste samarbejdspartner. Sammen planlægger I ved startdrøftelse dit praktikforløb ud fra uddannelsens mål og læringsaktiviteter. Din arbejdsplan vil som regel blive tilrettelagt efter hvordan din vejleder skal arbejde. Hvis din vejleder er fraværende vil det øvrige personale træde til som dine daglige vejledere. Det gælder ofte den kollega, der er kontaktperson for de brugere, du er medkontaktperson for.

Arbejdet med psykisk syge mennesker kan påvirke dig følelsesmæssigt. Det er vigtigt, at du ikke går alene med dine følelser, men får talt om oplevelsen med personalet, du er tilknyttet.

Samarbejdet er afhængigt af to parter og forudsætter hinandens gensidige gode vilje. Forerger samarbejdet mellem dig og din vejleder ikke, er det vigtigt, at du hurtigt får gjort opmærksom på det.

Normalt kan samarbejdsproblemer løses ved at tale om dem. Hvis det ikke lykkes, inddrages din vejleder, den uddannelsesansvarlige sygeplejerske og eventuelt skole.

Vejledning og refleksion

Den daglige vejledning gives af praktikvejleder eller daglig vejleder og planlægges som før-, under- og efter-vejledning. I før-vejledningen har du forberedt dig ved at gennemtænke den kliniske situation og brugerens behov og komme med forslag til den forestående plejeopgave.

Under-vejledningen foregår i selve plejesituationen. Du og din vejleder har på forhånd aftalt rollefordelingen og hvordan vejlederen bedst vejleder dig.

I efter-vejledningen analyserer du og din vejleder plejeforløbet. Hvordan gik det i forhold til planen? Hvordan havde brugeren det og hvorfor? Hvad var specifikt for denne bruger og hvad har mere generel karakter? Hvordan klarede du plejeopgaven - og hvilke nye læringsmuligheder har du?

I vejledningen får du mulighed for at reflektere over brugerens situation og din egen pleje. Du kan med fordel skrive dine refleksioner ned.

Derudover vil du få vejledning - enten individuelt eller i grupper med de andre elever i klinikken.

Pjecen er udarbejdet i et samarbejde mellem praktikvejlederne i Regionspsykiatrien Vest og de uddannelsesansvarlige sygeplejersker i Psykiatri og Social.

Ansvarlig for pjecens indhold: Annette Raarup.

August 2014